

PREVENTING HATE CRIME AND HATE SPEECH. A CRIMINOLOGICAL POINT OF VIEW

George-Mircea Botescu

Assoc. Prof., PhD, University of Bucharest

Abstract: Hate crime is defined as a criminal offence that is motivated by hostility or prejudice towards a group of which the individual victim is or is presumed to be a member. Victims are targeted. Hate crime is targeted at groups defined in terms of race, ethnicity, religion or belief, sexual orientation or transgender, disability and violence may extend towards property which they are associated (such as the desecration of cemeteries). Hate crime covers a wide range of offences that range from "name - calling" and other forms of incivility to harassment, assault and murder even mass murder. It is ,however, different to other forms of crime since it constitutes a form of discrimination that infringes human rights and prevents people from enjoying the full benefits of society. It is the cause of greater psychological harm than similar crimes lacking such a motivation and it causes fear among victims, groups and communities that are on the receiving end of such actions.

Hate speech do not enjoy presently an universally accepted definition. Most of the states adopted legislations which differ slightly. Only the Council of Europe "s Committee of Minister"s Recomandation 97 (20) on "hate speech" define it in a more rigorous way. Accordingly, the term "hate speech" shall be understood as covering all forms of expression which spread, incite, promote or justify racial, hatred xenophobia, anti-Semitism or other forms of hatred based on intolerance, including intolerance expressed by aggressive nationalism and ethnocentrism, discrimination and hostility against minorities, migrants and people of immigrant origin. In this sense, "hate speech" covers comments which are necessary directed against a person or a particular group of persons. The term is also found in European case-law, although the Court has never given a precise definition of it. It is obvious that the concept of "hate speech" encompasses a multiplicity of situations. Hate groups characteristics. Their viewpoints are bigoted. They are opposed to democracy and to other groups on the basis of race, religion, ethnicity, gender, sexual orientation, and so on. Second, they are organized. The level of organization varies a great deal. Unlike

the unorganized groups of friends and associates who commit most hate crimes, these groups have names and, usually, common symbols, uniforms, or traditions. They often even have official membership criteria, membership applications, and membership cards. They frequently have newsletters or other types of communication, memberships lists, planned gatherings and literature. They may engage in fundraising activities.

Preventing and reducing hate crimes and hate speech. If hate crimes are truly to be prevented and reduced, piecemeal and one-dimensional approaches are not satisfactory. Instead, government and private agencies and individuals must craft cooperative, multifaceted efforts. Those efforts should include several components: focus on the education of young people, focus on bias in state institution; focus on prejudices in society; a comprehensive effort to fight must be clearly a massive task requiring creative planning and the cooperation of many people; a suitable legislation and effective law enforcement responses for implementing hate crimes legislation.

Case study. The Romanian normative, preventing enforcement of hate crimes and hate speech with the Act nr. 217/2015 adopted recently by the Parliament. Some criminological reflections.

Keywords: hate crime, hate speech, discrimination, bigotry, prejudice.

Patternurile criminalității urii

Problemele de fond ale analizei criminalității motivate de ură vizează cuantificarea fenomenului, detectarea naturii acestuia și anticiparea tendințelor. La o abordare preliminară putem constata că, de fapt, criminalitatea urii nu se circumscrie criminalității convenționale. Numărul și frecvența tâlhăriilor, violurilor și atacurilor grave au o constanță mult mai ridicată. Numărul de infracțiuni motivate de ură pare minor, ne semnificativ, în comparație cu aceste totaluri. Dar cifrele înregistrate în statisticile judiciare pot subestima impactul potențial al infracțiunilor motivate de ură. Avem certitudinea că infracțiunile motivate de ură au un efect deosebit de extins și puternic asupra victimelor individuale, familiilor lor și comunităților din care acestea fac parte. Totuși, datele statistice se raportează numai la acele infracțiuni care au fost reclamate la poliție, ori la alte agenții de aplicare a legii, dar există motive întemeiate să credem că acest tip de infracțiuni sunt în mare parte neraportate. Estimările cercetărilor longitudinale, seriate, sunt că doar aproximativ 20-30% din numărul acestor fapte sunt semnalate organismelor de aplicare a

legii. Ratele de raportare în acest domeniu depind de tipul victime. De exemplu, imigranții fără acte se tem de deportare ori nu au abilități de comunicare cu poliția. Multe victime de acest gen aparțin unor grupuri aflate în mod tradițional în relații dificile cu instituțiile judiciare și, ca atare, manifestă un nivel ridicat de neîncredere sau chiar le este frică că vor fi revictimizate de poliție. Homosexualii și lesbienele se pot teme să-și divulge orientările sexuale. Unele dintre victime, care nu cunosc încadrarea infracțiunilor motivate de ură, se pot teme de represalii pentru reclamare sau, pur și simplu, se jonează de situația lor.

Chiar și atunci când victimele adresează reclamații poliției, nu există certitudinea că fapta va fi încadrată cu acuratețe de către ofițeri, ca fiind infracțiune determinată de ură. Polițiștii pot avea o insuficientă pregătire în acest domeniu, pot avea propriile lor prejudecăți, care afectează raportarea corectă, pot evita să întocmească documente procedurale suplimentare sau, pur și simplu, pot fi supuși unor presiuni departamentale ierarhice sau politice de a minimaliza sau de a cenzura infracțiunile motivate de ură.

Unele din inexactitățile prezente în statisticile oficiale privitoare la infracțiunile motivate de ură pot fi corectate prin corelare cu rezultatele sondajelor de victimizare. Cu toate acestea, s-a constatat că și sondajele auto-raportate pot subestima grav ratele reale de victimizare. Mai multe studii arată că anumite tipuri de infracțiuni motivate de ură pot fi și de șapte ori mai frecvente decât arată rezultatele sondajelor de victimizare.

Diagnozele recente evidențiază că nu sunt indicii de creștere a infracțiunilor motivate de ură. Dar nici nu există motive reale pentru a concluziona că încadrarea juridică a acestor infracțiuni le-a redus ratele. Statisticile demonstrează, de asemenea, că există creșteri temporare și evoluții sinusoidale, de multe ori determinate de evenimente care s-au produs la nivel comunitar sau societal.

Aproximativ o treime din infracțiunile raportate constau în intimidare, iar aproape o treime în pagube materiale. Aproximativ jumătate din infracțiuni sunt îndreptate contra persoanei, în timp ce o altă treime generează pagube materiale. Aproximativ jumătate din infracțiuni țințesc persoane, în timp ce restul vizează firme, locașuri de cult, precum și organizații comunitare.

În general, există o majoritate mică de infracțiuni motivate de ură comise din prejudecăți rasiale, iar restul se distribuie aproape egal între prejudecăți religioase, orientări sexuale și motivații etnice. Aceste pattern-uri rămân destul de consistente de-a lungul timpului și spațiului, deși există și variabile ocazionale.

Victimele criminalității urii

Dificultățile existente în statisticile infracțiunilor motivate de ură, precum și numărul limitat de lucrări de cercetare empirică din acest domeniu fac dificilă formularea unor concluzii fiabile cu privire la victimologia acestui tip de criminalitate. Cu toate acestea, unele aspecte ale victimizării motivate de ură sunt evidente. Este clar, de exemplu, că membrii unor anumite grupuri sunt mai predispuși de a deveni victime. În ultimii ani, peste 37% dintre victime în cazurile infracțiunilor motivate de ură raportate la FBI au fost afro-americani. Doar aproximativ 12,5% dintre americani sunt de culoare, ceea ce indică că afro-americanii sunt suprareprezențați printre victime. Această suprareprezentare este constantă în statisticile infracțiunilor pe acest profil, în fiecare an și aproape în fiecare jurisdicție a Statelor Unite. Având în vedere lunga istorie a prejudecăților împotriva afro-americanelor din Statele Unite, aceste statistici nu sunt surprinzătoare. Într-adevăr, violența împotriva negrilor este arhetipul infracțiunii motivate de ură la nivelul opiniei publice din America.

Un al doilea grup asupra căruia sunt direcționate infracțiunile motivate de ură sunt evreii. Potrivit datelor FBI, 11% dintre victimele infracțiunilor motivate de ură au fost evrei. Aproximativ 70% dintre infracțiunile motivate de ură cu conotații religioase au fost, de asemenea, anti-evreiești. Ca și în cazul afro-americanelor, acest model este constant în timp și spațiu, iar acest grup a cunoscut o foarte lungă și complexă istorie de victimizare. Potrivit sondajelor recente ale ADL, 14% dintre americani și 35% dintre europeni au percepții cu caracter antisemit. În cazul antisemitismului, 14% dintre infracțiunile motivate de ură sunt conexe literaturii și retoricii extremiste. De asemenea, antisemitismul constituie o temă comună care poate reuni grupuri extremiste disparate.

Grupurile de gay, lesbiene, bisexuali și persoanele transexuale sunt de asemenea deosebit de vulnerabile față de criminalitatea urii. Aproximativ 14% din infracțiunile motivate de ură raportate la FBI s-au referit la orientarea sexuală a victimelor. Pentru că persoanele LGBT sunt reticente în a reclama, este probabil că ratele reale de victimizare să fie mult mai mari. Potrivit unei serii de studii de victimizare, ratele s-ar situa între 20 și 57%. Aceste infracțiuni vizează de cele mai multe ori bărbații gay. Frecvența infracțiunilor împotriva homosexualelor este legată de norme culturale, religioase și juridice care continuă să respingă homosexualitatea. Unele cercetări evidențiază că ratele ridicate de violență împotriva bărbaților gay sunt legate de tineri agresivi care își demonstrează masculinitatea în acțiuni împotriva homosexualelor, ca și de stereotipurile tradiționale care îi descriu ca fiind slabi și vulnerabili. Există și alte grupuri – victime ale infracțiunilor motivate de ură, dar la proporții mai mici. Printre aceștia se află latino-americieni, asiatici, romi, musulmani și imigranți. În ultimii ani, unele grupuri de advocacy au susținut că există o creștere a crimelor împotriva persoanelor fără adăpost.

Relevăm, de asemenea, existența unor forme emergente ale criminalității urii. În primul rând, islamismul, ca platformă a criminalității urii care generează terorism. De asemenea, structurarea unor manifestări anti-roma sau anti-gypsy, cu conținut violent complex, înregistrate în unele state europene. Includem în sfera emergenței și islamofobia care prinde contur în Europa pe fondul recrudescenței fenomenului terorist, motivat islamic și al amplificării fără precedent a fenomenului migraționist arab și nord-african.

Un aspect distinct privind infracțiunile motivate de ură îl constituie efectele lor pe termen lung asupra victimelor. Există cercetări care confirmă că daunele emoționale și frecvența sindromului post-traumatic sunt mai accentuate în cazul victimelor acestor infracțiuni. De fapt, acesta a fost unul din argumentele principale pentru care Curtea Supremă a Statelor Unite a considerat că infracțiunile motivate de ură sunt diferite calitativ de celelalte infracțiuni. Este plauzibil ca anumite infracțiuni cum ar fi vandalismul să fie mult mai vătămătoare când au la bază ura.

Caracteristicile grupărilor implicate în criminalitatea urii:

Percepția comună consideră subiecții care comit infracțiuni motivate de ură ca fiind membri ai grupărilor extremiste, neonaziste, skinheads etc. Există o varietate uimitoare de grupări care

vehiculează criminalitatea urii, atât în Europa, cât și în Statele Unite. Cercetările relevă că subiecții de acest gen provin din mai multe grupuri rasiale și etnice, majoritatea lor fiind de culoare albă. Nu este clar dacă aceștia au, într-o proporție semnificativă, antecedente penale personale. Deși stereotipul profilului acestor infractori îi descriu ca fiind persoane needucate, unele studii constată o prezență semnificativă a studenților în rândul lor.

Există o varietate de factori cu impact în structurarea motivației pentru criminalitatea urii. O determinantă principală ar fi căutarea de senzații tari, a acelor lucruri care generează excitare, alungă plictiseala și impresionează grupul de prieteni. Cercetările indică faptul că infracțiunile motivate de ură se asociază cel mai des cu senzaționalul. Ca rezultat, în infracțiunile urii, infractorii multipli, cu acțiune coordonată, sunt implicați într-un grad mai ridicat decât în alte tipuri de crime.

O altă posibilă motivație pentru criminalitatea urii sunt situațiile financiare dificile. Perioadele grele din punct de vedere economic, atât la nivel individual, cât și la nivel comunitar, pot crea presiuni și pot favoriza găsirea *țapului ispășitor*.

În dinamica criminalității urii se resimt, de asemenea, influențele culturale. Oamenii sunt expuși constant la mesaje care confirmă stereotipurile și prejudecățile. Aceste mesaje vin din media, dinspre religie, de la politicieni și guvern și chiar dinspre normativitatea socială. Există mesaje repetitive de genul: imigranții ne iau slujbele, negrii sunt violenți, homosexualii sunt imorali, femeile sunt obiecte sexuale sau menajere. Ceea ce este neclar este de ce, deși majoritatea europenilor și americanilor sunt expuși extensiv la aceste prejudecăți culturale, doar un număr mic transferă aceste prejudecăți în acte criminale.

Factorii situaționali pot inspira, de asemenea, anumite infracțiuni motivate de ură. Un exemplu elocvent îl constituie atacurile din 11 septembrie, 2001, care au declanșat un val de violență împotriva musulmanilor, a americanilor cu descendență în Orientul Apropiat și chiar împotriva unora care au fost confundați cu membri ai acestor grupuri, cum ar fi indienii sikhs și americanii de origine asiatică. Dar factorii situaționali pot fi și locali, mai ales în infracțiunile urii cu caracter de răzbunare, în care infractorii acționează motivați de un atac împotriva grupului lor –

unul efectiv sau unul bazat pe zvonuri. În timp ce grupările organizate, care practică criminalitatea urii, sunt responsabile de multe infracțiuni comise în mod direct, prin ideologia lor, aceste grupări pot inspira și non-membri să comită astfel de infracțiuni. Există sute de grupări legate de criminalitatea urii în Europa și Statele Unite. Ele primesc o amplă atenție din partea media și, la rândul lor, folosesc intensiv Internetul ca instrument de comunicare. Numărul precis al site-urilor instigatoare la ură criminală este aproape imposibil de determinat. Centrul Simon Wiesenthal a documentat existența a peste șapte mii. Site-urile extremiste sunt în mod special problematice pentru că multe dintre ele au conținuturi speciale adresate tinerilor. În același timp, ele au reușit să pună în legătură grupări distanțate geografic.

Prevenirea și reducerea criminalității motivate de ură și a discursului motivat de ură:

Se impune, în primul rând, adoptarea de legi adecvate cu efect de descurajare bine înțelese de public și mai ales de organismele specializate de aplicare. Organismele de aplicare a legii trebuie să culeagă date și informații referitoare la criminalitatea urii și să asigure instruirea specializată a ofițerilor abilitați. Experiența occidentală demonstrează că este nevoie de departamente cu strategii și proceduri speciale de combatere a criminalității motivate de ură, inclusiv crearea de unități de profil. Un alt tip de abordare complementară îl constituie asigurarea unui proces educativ și a unor activități extracurriculare desemnate să reducă prejudecățile, în special în rândul tinerilor. Educația bazată pe diversitate și pe demolarea prejudecăților este atractivă și este de așteptat să prevină criminalitatea urii. De asemenea, se impune inițierea frecventă a eforturilor la nivel comunitar de a lupta împotriva motivației urii, ca răspuns direct la incidente particulare.

Sistemul justiției civile este folosit în câteva state ca răspuns la criminalitatea urii, ceea ce supune infractorii la despăgubirea victimelor cu sume substanțiale pentru prejudiciile pe care le-au cauzat - fapt de natură să descurajeze activitatea grupărilor de acest gen.

O altă metodă promițătoare vizează programele de reabilitare a infractorilor. În anumite state se cere ca infractorii condamnați pentru crime motivate de ură să participe la anumite programe de supraveghere și intervenție. De asemenea, în câteva locuri se utilizează abordările justiției restaurative, în mod special medierea victimă-infractor. Printre alte scopuri, medierea caută să

confere victimelor voce și ajută infractorii să înțeleagă suferința pe care acțiunile lor au cauzat-o. Aceste programe au potențialul de a opera reduceri semnificative în violența urii.

Studiu de caz :

PROLEGOMENE ALE UNUI DEMERS NORMATIV MAJOR PENTRU PROFILAXIA ȘI CONTRACARAREA CRIMINALITĂȚII URII

În anul 2002, Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

Determinantele care au impus la momentul respectiv acest demers normativ au avut un conținut complex, multifactorial, în care valențele istorice, autohtone s-au sincronizat cu evoluțiile geopolitice și geostrategice sub cupola propensiunii societății românești către europenitate, civilizație și axiologie occidentală.

În Nota de fundamentare subsecventă actului normativ se consemna că "împiedicarea proliferării manifestărilor extremiste de tip fascist, rasist sau xenofob a constituit și constituie o preocupare constantă a comunității internaționale, atât la nivelul organismelor europene și internaționale, cât și la nivelul legislațiilor naționale. Prevenirea și combaterea incitării la ură naționalistă, rasială sau religioasă corespund cerințelor Uniunii Europene în domeniu, constituind, în același timp, un semnal pozitiv dat de statul român pentru combaterea rasismului, antisemitismului și xenofobiei".

Ordonanța de urgență nr. 31/2002 a fost aprobată, cu modificări și completări prin Legea nr. 107/2006. Tot în anul 2006, articolele 8-11 din Ordonanță au fost abrogate prin Legea nr. 278 pentru modificarea și completarea Codului Penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi.

Practica judiciară generată de acest act normativ, în baza sesizărilor și reclamațiilor depuse la Parchet de către diverse persoane sau organizații, a fost marcată de impunitate. Dosarele au fost închise încă din faza de cercetare, Ministerul Public reținând, ca argumente de respingere,

ambiguitățile în interpretarea articolelor referitoare la Holocaust. În aceste condiții, s-a impus o definire mai clară a "Holocaustului pe teritoriul României".

Carența principală a textului Ordonanței a constat în faptul că, deși lucrurile sunt clare din punct de vedere istoric, negaționiștii contemporani au speculat neconcordanța dintre teritoriile actuale ale României și cele aflate în administrarea guvernelor istorice, în perioada de referință. Ca urmare, s-a considerat că în noul act normativ se impune introducerea unei noi definiții comprehensive a Holocaustului pe teritoriul României", menite să elimine neajunsurile juridice și să reliefeze adevărul istoric, că doar guvernele din perioada 1940-1944 se fac vinovate de participarea la Holocaust și nu trebuie aruncat stigmatul peste timp, nici asupra statului român și nici asupra generațiilor care au urmat perioadei în cauză.

Un alt demers clarificator, cu valențe semantice, istorice și juridice pe care și l-a asumat noua Lege vizează "profiling"-ul legionarismului.

În România, fascismul a luat denumirea de Mișcarea Legionară sau titulatură ale unor partide sub care aceasta a funcționat până în ianuarie 1941 (Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier, "Totul pentru Țară"). După decembrie 1989, diverse mișcări, asociații sau partide politice și-au revendicat ideologia legionară și au desfășurat acțiuni de promovare a ideilor legionare în spațiul public. Practica judiciară a demonstrat că neinclusiunea termenului legionar într-o reglementare, care se referă la riscurile pe care le poate produce extrema dreaptă identificată numai ca fascism, facilitează promovarea imaginii Mișcării Legionare ca mișcare naționalistă, diferită de fascism. Astfel, Mișcarea Legionară nu ar intra sub incidența unor reglementări limitative pentru extremismul de dreapta.

De menționat că, în România, două reglementări statuează specificul legionarismului ca parte din familia mișcărilor fasciste. În primul rând, Legea 51/1991 privind siguranța națională a României stipulează la art. 3 lit h) acțiuni de inspirație legionară, printre amenințări la adresa siguranței naționale: "inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste, care pot pune în pericol, sub orice formă, unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de

drept". În al doilea rând, Decizia nr. 1.709/9 martie 2012, adoptată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I Civilă, în care se afirmă că "Mișcarea Legionară a fost, în esență, o organizație de tip paramilitar terorist, de orientare naționalist-fascistă, cu caracter mistic religios, violent anticomunist, dar, printre altele, și antisemit". Tot din practica judiciară a rezultat necesitatea introducerii în noul act normativ a unor fapte săvârșite de persoane juridice, în concordanță cu prevederile Codului penal.

MUTAȚII DE PARADIGMĂ JURIDICĂ ȘI CRIMINOLOGICĂ INTRODUSE DE LEGEA NR. 217/2015

O primă valență activă o constituie completarea titlului Ordonanței, în sensul că actualul act normativ se referă și la prevenirea și combaterea infracțiunilor de profil, nu doar la interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

Legea introduce "expressis verbis" între faptele, simbolurile și organizațiile interzise și pe cele cu caracter legionar. Introduce o definiție comprehensivă și lipsită de ambiguități dată "Holocaustului pe teritoriul României", astfel încât acesta să includă "persecuția sistematică și anihilarea evreilor, sprijinită de autoritățile și instituțiile statului român în teritoriile administrate de acesta, în perioada 1940-1944".

Reformularea articolului 5 din legea anterioară, astfel încât să fie sancționată atât promovarea în public a cultului persoanelor vinovate de crime de război sau crime contra umanității, cât și fapta de a promova, în public, idei, concepții sau doctrine fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe.

Introducerea unui nou articol – art.7 - referitor la incriminarea unor fapte săvârșite de o persoană juridică și anume: a) răspândirea, vânzarea sau confecționarea de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe precum și deținerea, în vederea răspândirii unor astfel de simboluri; b) utilizarea în public a simbolurilor fasciste, rasiste sau xenofobe; c) promovarea în public a cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii sau desfășurarea în public a unei activități temporare sau permanente, în scopul promovării ideilor, concepțiilor sau

doctrinelor fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe; d) negarea în public a holocaustului ori a efectelor acestuia.

Legea circumstanțiază fără echivoc că aceste fapte nu constituie infracțiuni dacă sunt redade aspecte de acest gen în interesul artei sau științei, cercetării ori educației și că interesul este exprimat în sensul protecției drepturilor omului și al valorilor fundamentale ocrotite, precum și în respectul adevărului istoric general recunoscut, cu scopul de a nu fi repetată săvârșirea de alte infracțiuni contra păcii și omenirii, crime de război sau crime contra umanității.

Reacții anomice ale unor segmente ale societății civile:

Relevam analiza sociologului Alexandru Florian, conform careia, după 1990, problema regimurilor politice nedemocratice din România modernă a fost abordată marginal, reducăționist, mai ales emoțional, subiectiv și vulgarizator. De asemenea, principalele partide politice nu și-au probat competența și integritatea în poziționarea față de istoria recentă a României. Practic, a fost nevoie de o formulă substitutivă prin care două comisii prezidențiale au suplinit dezbaterea publică și și-au asumat simbolistica rupturii politice a statului de trecutul totalitar.

Același cercetător subliniază că, în mod surprinzător, Legea nr. 217/2015, care a modificat OUG nr. 31/2002, a precipitat o reactivitate anomică care a antrenat segmente ale societății civile și a configurat tendențios agenda unei părți a mass-mediei. Fenomenul a fost cu atât mai neașteptat și atipic, cu cât anterior, OUG nr. 31/2002 nu a generat reacții negative.

Analizând procesul "de lege ferenda" al actului normativ în cauză, relevăm că el a fost disponibil pentru public, începând din noiembrie 2013 când, în cadrul unei conferințe de presă, Crin Antonescu a făcut publică această inițiativă legislativă. Interesul pentru acest proiect a fost redus și polarizat, manifestându-se doar în cercurile asociate cultului Mișcării Legionare.

Este simptomatică radiografia mediului online pe acest profil. Dezbaterea a fost deschisă, fără niciun fel de limitări. Un eveniment discordant vine să sublinieze această stare de fapt. Un cetățean purtând uniformă legionară s-a prezentat la Comisia Juridică a Camerei Deputaților, solicitând respingerea proiectului legislativ. În final, deputații au votat proiectul în luna iunie, cu o majoritate semnificativă. Au fost înregistrate doar două abțineri.

Între vot și promulgarea de către președinte, au izbucnit o serie de reacții discordante, anomice, lansate de aceleași cercuri marginale, purtătoare ale unui extremism rezidual. Au fost folosite dezinformări grosolane: legea ar fi antinațională, cenzurează, compromite și anihilează o mișcare - mișcarea politică creștin-națională; interzice valori de prim rang ale culturii române. În siajul denigrărilor, a fost absorbită și o parte a mass-media și chiar unii reprezentanți ai elitei culturale. Argumentele folosite s-au concentrat pe două teme false: legea instituie interdicții asupra unor intelectuali de vârf din perioada interbelică (Eliade, Noica, Cioran, Vulcănescu etc.) și nu recunoaște crimele comunismului. Argumentele sunt false în totalitate. Legiuitorul nu și-a propus să cenzureze cultura. Demers, de altfel, imposibil și absurd, în cadrul societății democratice și a statului de drept. În ceea ce privește represiunea totalitară și criminalitatea stalinisto-național-comunistă din România, acest areal nu a făcut obiectul acestei legi, în perioada 2002-2015. Categorie și acest câmp al criminalității urii de sorginte comunistă va trebui incriminat, dar printr-un act normativ de sine stătător, corespunzător complexității și specificului pe care îl incumbă.

Analizând conotațiile juridice, axiologice și preventiv-educative ale legii, rezultă că aceasta are ca obiective principale redarea corectă a memoriei Holocaustului în spațiul public și profilaxia criminalității urii, a manifestărilor extremiste conexe acestui fenomen: antisemitismul, negaționismul, eroizarea și martirizarea elitelor fasciste și a lui Ion Antonescu, reactualizarea simbolurilor, ritualurilor și practicilor fasciste. În varianta din 2015, s-a urmărit atribuirea unui caracter comprehensiv, care înglobează definirea instituțională a simbolurilor și practicilor legionare, ca echivalentul fascismului din România și definirea specificului Holocaustului din România, ca parte a tragediei evreilor și romilor din timpul celui de al Doilea Război Mondial, la nivel european.

În concluzie, valențele preventiv - educaționale ale legii se circumscriu opțiunilor axiologice fundamentale, civice și democratice, care definesc apartenența la europenitate a societății noastre.

BIBLIOGRAPHY:

1. Basiliade C. George, *Criminologie Comprehensivă*, Ed. Expert 2006;

2. Beriş Liviu, The Holocaust under the Antonescu Governement, Ed. Hasefer 2013;
3. Ferguson J. Cristopher, Violent Crime. Clinical and social implications;
4. Florian Alexandru, O lege pentru o societate civilă nepregătită? - Revista "TIMPUL", Iași (28.08.2015);
5. Gerstenfeld B. Phyllis, Hate crimes. Causes, Controls and Controversies, Ed. Sage 2011;
6. Ioanid Radu, Comisia Internațională de Studiere a Holocaustului în România, Raport Final, Ed. Polirom, 2005;
7. Joyce Peter-Wain Neil, A Dictionary of Criminal Justice ; Ed. Routledge, 2010;
8. Mc Laughin Eugene-Newburn Tim, The Sage Handbook of Criminological Theory Ed. Sage, 2012;
9. Legea nr. 217-2015. Expunere de motive;